

De kristne martyrer fra Scillium

Den 17. juli 180 blev tolv kristne fremstillet for proconsulen i Karthago. Beskrivelsen af forhøret er den tidligste tekst, der kendes fra Romerkirken, og den første, der omtaler tekster fra det Ny Testamente.

1. Saturninus proconsul dixit: Potestis indulgentiam domni nostri imperatoris promereri, si ad bonam mentem redeatis.
2. Speratus dixit: Numquam malefecimus, iniquitati nullam operam praeuimus: numquam malediximus, sed male accepti gratias egimus propter quod imperatorem nostrum observamus.
3. Saturninus proconsul dixit: Et nos religiosi sumus et simplex est religio nostra, et iuramus per genium domni nostri imperatoris et pro salute eius supplicamus, quod et vos quoque facere debetis.
4. Speratus dixit: Si tranquillas praebueris aures tuas, dico mysterium simplicitatis.
5. Saturninus dixit: Initianti tibi mala de sacris nostris aures non praebebo; sed potius iura per genium domni nostri imperatoris.
6. Speratus dixit: Ego imperium huius seculi non cognosco; sed magis illi Deo servio quem nemo hominum vidit nec videre his oculis potest. Furtum non feci, sed siquid emero teloneum reddo, quia cognosco domnum meum, imperatorem regum et omnium gentium.
7. Saturninus proconsul dixit ceteris: Desinite huius esse persuasionis.
Speratus dixit: Mala est persuasio homicidium facere, falsum testimonium dicere.
8. Saturninus proconsul dixit: Nolite huius dementiae esse participes.

Cittinus dixit: Nos non habemus alium, quem timeamus, nisi domnum Deum nostrum, qui est in caelis.

9. Donata dixit: Honorem Caesari quasi Caesari; timorem autem Deo.

Vestia dixit: Christiana sum.

Secunda dixit: Quod sum, ipsud volo esse.

10. Saturninus proconsul Sperato dixit: Perseveras Christianus?

Speratus dixit: Christianus sum. Et cum eo omnes consenserunt.

11. Saturninus proconsul dixit: Numquid ad deliberandum spatium vultis?

Speratus dixit: In re tam iusta nulla est deliberatio.

12. Saturninus proconsul dixit: Quae sunt res in capsula vestra?

Speratus dixit: Libri et epistulae Pauli, viri iusti.

13. Saturninus proconsul dixit: Moram XXX dierum habete et recordemini.

Speratus iterum dixit: Christianus sum. Et cum eo omnes consenserunt.

14. Saturninus proconsul decretum ex tabella recitavit:

Speratum, Nartzalum, Cittinum, Donatam, Vestiam, Secundam et ceteros ritu Christiano se vivere confessos, quoniam oblata sibi facultate ad Romanorum morem redeundi obstinanter perseveraverunt, gladio animadverti placet.

15. Speratus dixit: Deo gratias agimus.

Nartzalus dixit: Hodie martyres in caelis sumus. Deo gratias.

16. Saturninus proconsul per praeconem dici iussit: Speratum, Nartzalum, Cittinum, Veturium, Felicem, Aquilinum, Laetantium, Ianuariam, Generosam, Vestiam, Donatam, Secundam duci iussi.

Universi dixerunt: Deo gratias.

Et statim decollati sunt pro nomine Christi. Amen.

DE KRISTNE MARTYRER FRA SCILLIUM - GLOSER I ALFABETISK ORDEN

ac|cipio, -cepi, -ceptum, -cipere 3.
modtager, hører

ago, egi, actum, agere 3. driver, gør
gratias ago (*fast forb.*) takker, viser
taknemlighed

alius *indefinit pronomem* anden

animad|verto 3. bliver opmærksom, straffer
-**verti** *præsens infinitiv passiv*

Aquilinus *m.2* navn

auris *f.3* øre

autem *konj.* og, men

caelum *n.2* himmel

Caesar, -is *m.3* kejser

capsa *f.1* kasse med bogruller

ceteri *substantiveret adj.* m.pl. de øvrige

Christus *m.2* Kristus

Christianus *adj.* kristen

Cittinus *m.2* navn

cognosco 3. kender til, anerkender

con|fiteor, -fessus sum, -fiteri 2. *dep.* tilstår +
akk. m. inf.: **se vivere confessos** som har
tilstået at de lever

con|sentio, -sensi, -sensum, -sentire 4. er
enig

cum *præp.+abl.* med

de *præp.+abl.* om

debeo 2. bør

decoll|o, -avi, -atum, -are 1. halshugger

decretum *n.2* beslutning

delibero 1. overvejer, drøfter

deliberandum *gerundium* at overveje, at
drøfte

delibera|tio, -tionis *f.3* overvejelse,
diskussion

dementia *f.1* afsind, vanvid

desino 3. *+abl.* holder op med, afstår fra

Deus *m.2* Gud

dico, dixi, dictum, dicere 3 siger

dici *præsens infinitiv passiv*

dies *m./f.5* dag

domnus = dominus

Donata *m./f.1* navn

duco 3. fører væk

duci *præsens infinitiv passiv*

egimus, se **ago**

emo, emi, emptum, emere 3. køber

emero *futurum perfektum*

eo *abl.sg. af is eller id*

epistula *f.1* brev

et *konjunktion* og, også

facio, feci, factum, facere 3. gør, begår

facul|tas, -tatis *f.3* lejlighed, mulighed

falsus *adj.* falsk

feci, se **facio**

Feli|x, -cis *m.2* navn

furtum *n.2* tyveri

Generosa *m./f.1* navn

genius *m.2* ånd

gens, gentis *f.3* folk, slægt

gladius *m.2* sværd

gratia *f.1* tak

habeo 2. har

habete *imperativ pl.*

hodie *adv.* i dag

homicidium *n.2* mord, manddrab

homo, hominis *m./f.3* menneske

honor *m.3* ære

huius, se *det demonstrative pron.* **hic**

lanuaria *m./f.1* navn

imperator, -is *m.3* kejser, hersker

imperium *n.2* herredømme

indulgentia *f.1* mildhed, overbærenhed,
velvilje

iniqui|tas, -tatis *f.3* uretfærdighed, besvær

initio 1. indvier, begynder på

ipse, ipsa, ipsum/ipsud *demonstrativt*
pron. selv

iterum *adv.* igen

iubeo, iussi, iussum, iubere 2. befaler

iuro 1. sværger, aflægger ed

iussi, se **iubeo**

iustus *adj.* retfærdig

Laetantius *m.2* navn

liber *m.2* bog

magis *adv.* i *komparativ* mere

malum *n.2* noget dårligt, onde ord

malus *adj.* dårlig

male *adv.* dårligt

male|dico, -dixi, -dictum, -dicere 3. siger
noget ondsindet

male|facio, -feci, -fectum, -ficere 3. gør
noget forbryderisk

mar|tyr, -tyris *m./f.3* martyr

me|ns, -ntis *f.3* sind, fornuft

mora *f.1* udsættelse

mos, moris *m.3* skik

mysterium *m.2* hemmelig kult,
hemmelighed

Nartzalus *m.2* navn

nec = **neque** *konj.* og ikke

nem|o, -inis *indefinit pron.* ingen

nisi *konj.* undtagen

nolo vil ikke
nolite *imperativ pl.* I må ikke
no|men, -minis *n.3* navn
noster, nostra, nostrum *possessivt pron.* vores
nullus, nulla, nullum *indefinit pron.* ingen
numquam *adv.* aldrig
numquid = **num quid**
oblata, *se offero*
observo 1. viser respekt
obstinanter *adv.* stædigt
oculus *m.2* øje
offer, obtuli, oblatum, offerre tilbyder
omnis *adj.* al
opera *f.1* arbejde, gerning, indsats
particeps, -cipis *m./f.3* deltager
Paulus *m.2* (apostlen) Paulus
per *præp.+akk.* gennem, ved
persever|o, -avi, -atum, -are 1. holder fast ved, fremturer
persuasio, -onis *f.3* overbevisning
placet 2. *upersonligt* det behager, det er besluttet
possum (pot+sum, *se bøjningen nederst*) kan
potest, *se possum*
potestis, *se possum*
potius *adv.* i *komparativ* hellere, snarere
praeb|eo, -ui, -itum, -ere 2. tilbyder, gør
praec|o, -onis *m.3* udråber
pro *præp.+abl.* for, i
proconsul, -is *m.3* prokonsul, statholder
promereor 2. *dep.* fortjener, gør sig fortjent til
promereri *præsens infinitiv passiv*
propter *præp.+akk.* på grund af
propter quod af den grund at, fordi
quae, *se det interrogative pron.* quis
quasi *conj.* som
quia *conj.* fordi
quid *se det indefinitte pron.* quis
quod, *se det relative pron.* qui
quoniam *conj.* eftersom
quoque *adv.* også
recit|o, -avi, -atum, -are 1. læser op
recordor 1. *el.* 2. *dep.* overvejer
reddo 3. giver tilbage, betaler
redeo 4. vender tilbage
redeatis *præsens konjunktiv*
redeundi *gerundium i genitiv* til at vende tilbage
rex, regis *m.3* konge

religi|o, -onis *f.3* gudsdyrkelse
religiosus *adj.* gudfrygtig
res *f.5* sag
ritus *m.4* religiøs skik, regel
Romanus *m.2* romer
sacrum *n.2* hellig ting, religiøs skik
salu|s, -tis *f.3* velbefindende
Saturninus *m.2* navn
se *refleksivt pron.* sig
seculum = **saeculum** *n.2* århundrede
Secunda *m./f.1* navn
sed *conj.* men
servio 4. tjener
si *conj.* hvis
sibi *dativ af se*
simplex *adj.* enkel
simplici|tas, -tatis *f.3* enkelhed, det enkle
siquid = **si quid**
spatium *n.2* tidsrum
Speratus *m.2* navn
statim *adv.* straks
supplico 1. falder på knæ, beder
tabella *f.1* tavle, protokol
tam *adv.* så
teloneum *n.2* told, skat
testimonium *n.2* vidnesbyrd
tibi *dativ af tu*
timeo 2. frygter
timor *m.3* frygt
tranquillus *adj.* rolig, stille
tuus *possessivt pron.* din
universi *substantiveret adj.* alle
Vestia *m./f.1* navn
vester, **vestra**, **vestrum** *possessivt pron.* jeres
Veturius *m.2* navn
video, vidi, visum, videre 2. ser
vir *m.2* mand
vivo, vixi, victum, vivere 3. lever
volo (*se bøjningen nederst*) vil
vultis, *se volo*
XXX = **triginta** *ubøjeligt* 30

VOLO OG POSSUM I PRÆSENS

1. sg.	volo	possum
2.	vis	potes
3.	vult	potest
1. pl.	volumus	possumus
2.	vultis	potestis
3.	volunt	possunt